

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

18 april 2007

GEDACHTEWISSELING

over het Sociaal-Economisch Rapport Vlaanderen 2007

VERSLAG

**namens de Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
uitgebracht door de heer Koen Van den Heuvel**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Trees Merckx-Van Goeij.

Vaste leden:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heren Johan Deckmyn, Freddy Van Gaevel, Roland Van Goethem, John Vrancken; de heer Jan Laurys, mevrouw Trees Merckx-Van Goeij, de heren Koen Van den Heuvel, Eric Van Rompuy; mevrouw Anissa Temsamani, de heren Joris Vandenbroucke, Bart Van Malderen; de heer Louis Bril, mevrouw Annick De Ridder, de heer Jul Van Aperen.

Plaatsvervangers:

de heer Thieu Boutsen, mevrouw Kathleen Martens, de heren Jan Penris, Stefaan Sintobin, mevrouw Marleen Van den Eynde; de heer Carl Decaluwe, mevrouw Kathleen Helsen, de heer Frans Peeters, mevrouw Miet Smet; mevrouw Caroline Gennez, de heren Chokri Mahassine, André Van Nieuwerkerke; mevrouw Patricia Ceysens, de heer Jaak Gabriels, mevrouw Vera Van der Borcht.

Toegevoegde leden:

mevrouw Vera Dua;
de heer Jan Peumans.

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie had op 22 maart 2007 een gedachtewisseling over het Sociaal-Economisch Rapport Vlaanderen 2007 (SERA) met vertegenwoordigers van de SERV.

1. Toelichting bij het rapport door de SERV

Mevrouw *Caroline Copers*, voorzitter van de SERV, wijst er bij het begin op dat haar toelichting beperkt blijft tot het eerst deel van het rapport. Het is voor de derde maal dat de SERV zijn tweejaarlijkse sociaal-economisch rapport heeft uitgebracht. In dat eerste deel van het rapport worden Vlaanderen en België gepositioneerd in een internationale context aan de hand van indicatoren met betrekking tot de socio-economische omgeving en/of prestaties.

Het tweede deel van het Sociaal-Economisch Rapport Vlaanderen 2007 gaat in op zes thema's die de Vlaamse sociale partners nader duiden en onderbouwen. Uiteraard is de SERV graag bereid om voor de commissie bepaalde van die studies eveneens te komen toelichten. Mevrouw Copers somt daarop de thema's op.

Het eerste is ruimte voor ondernemerschap. In SERA 2003 werd al ingegaan op een aantal aspecten van het gebruik van de ruimte in Vlaanderen, met aandacht voor de ruimte die wordt ingezet voor economie. Nu wordt ingegaan op een aantal belangrijke ruimtelijke economische tendensen.

Het tweede thema is de Vlaamse watersector. Hij werd in 2005 grondig gereorganiseerd. In deze bijdrage wordt een analyse gemaakt van die reorganisatie en worden de gevolgen ervan geschetst. De analyse beperkt zich tot de drinkwaterbedrijven en de publieke afvalwaterzuivering.

Een derde, belangrijk thema betreft jongeren en de Vlaamse arbeidsmarkt. De bijdrage geeft een schets van de positie van de jongeren op de Vlaamse arbeidsmarkt, met specifieke aandacht voor vier vraagstukken: de aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt, de aanpak van de jeugdwerkloosheid, de problematiek van werkervaring en ten slotte de arbeidsmarktpositie van de allochtone jongeren.

Het vierde thema gaat over globalisering, internationale handel en binnenlandse werkgelegenheid sinds 1995. Enerzijds wordt het begrip globalisering verduidelijkt, anderzijds worden de recente Belgische en West-Europese ontwikkelingen in werkgelegenheid, internationale handel en productie geschetst. De bijdrage gaat vervolgens in op het werkgelegen-

heidseffect van zowel de Belgische export als de import.

Het voorlaatste thema behandelt Vlaanderen en logistiek. De bijdrage staat stil bij het belang en de impact van transport en logistiek in Vlaanderen alsook bij de positie van Vlaanderen en België in een internationale context. Daarnaast worden de belangrijkste logistieke uitdagingen voor Vlaanderen geschetst.

Het zesde thema ten slotte is de benchmarking rond goede wetgeving. In deze bijdrage wordt de vraag gesteld hoe ver Vlaanderen staat op het vlak van wetgevingsbeleid en regelgevingkwaliteit. De benchmarking geeft een duidelijke indicatie van de relatieve positie van Vlaanderen op het vlak van het wetgevingsbeleid en de wetgevingskwaliteit in vergelijking met andere EU- en OESO-landen. Zij is tevens nuttig om prioritaire gebieden voor verdere actie te detecteren.

De heer *Michel Dethée* legt uit dat de socio-economische positionering van Vlaanderen gebeurt ten opzichte van een aantal landen en waar mogelijk een aantal regio's. Het gaat om de omringende landen met daarbij, net als in de eerdere rapporten, Zweden, de Verenigde Staten, Japan en Ierland. Ditmaal werd daar ook, op basis van criteria ter afbakening van de toetsregio's, ook het meest performante land van de nieuwe Europese lidstaten eraan toegevoegd, met name Estland. Daarnaast worden de best presterende regio's op basis van twee criteria geselecteerd: het bbp per hoofd en de werkzaamheidsgraad. De criteria worden zowel statisch als dynamisch gehanteerd. De best presterende regio's worden uitgekozen, met daarbij niet meer dan één regio per land. De selectie wordt tevens gezuiverd van stadsregio's zoals Ile de France of Inner London. Doel is dus Vlaanderen te meten met de beste. Het cijfermateriaal komt van internationaal gevalideerde bronnen.

De heer Dethée benadrukt dat het hier gaat om feiten en vaststellingen, niet om verklaringen. Binnen het opzet was het niet mogelijk om voor alle indicatoren de context te onderzoeken. Het rapport is veeleer een knipperlichtenschema, dat wil zeggen dat op meerdere plaatsen wordt aangeduid waar Vlaanderen in vergelijking minder presteert. Op die domeinen zou men gericht moeten gaan kijken waarom andere landen of regio's beter presteren. Voor een stuk heeft de SERV dat aangegrepen om een aantal prioriteiten te formuleren.

Vervolgens overloopt hij de vaststellingen in een aantal domeinen. Hij behandelt eerst de economische kerngetallen. Dé welvaartsindicator is het bbp per capita. Globaal bekeken neemt Vlaanderen op het

vlak van welvaart een middenpositie in ten aanzien van de toetslanden. Indien voor 2003 het gemiddelde van het bbp per hoofd voor de EU25 gelijk is aan 100 dan noteert Vlaanderen 117. Indien de score van Vlaanderen wordt gecorrigeerd voor de verwevenheid met Brussel, waar een belangrijk deel van de rijkdom wordt verworven, verhoogt deze tot 127, waardoor Vlaanderen zich in de kopgroep hijst. De Verenigde Staten zijn onbetwiste koploper met een niveau dat anderhalve maal hoger ligt dan het Europese gemiddelde. Binnen Europa scoort Ierland opvallend goed. Bovendien kent Ierland in vergelijking met het gemiddelde voor de periode 1996-2003 een aanzienlijke groei (+13,5%). Estland loopt achteraan maar kent ook een forse groei.

Ook in vergelijking met de toetsregio's zit Vlaanderen in de bovenste helft van de middenmoot. Baden-Württemberg haalt een score van 123 in vergelijking met het Europese gemiddelde, Westösterreich 121, gevolgd door Vlaanderen (117). De regio rond Boedapest groeit in vergelijking met het gemiddelde van de voorbije periode het sterkst (+21%), maar loopt nog achter.

Als de samenstellende elementen van het bbp per capita worden bekeken, blijkt dat voor Vlaanderen alleen de arbeidsproductiviteit een zeer belangrijke troefkaart blijft. In verhouding tot de benchmarklanden en -regio's zijn er niet alleen relatief minder potentieel actieven maar zijn deze ook minder aan de slag. Op arbeidsproductiviteit en werkzaamheidsgraad belooft de spreker later in te gaan. Het aandeel van de bevolking op actieve leeftijd in de totale bevolking geeft een zicht op de relatieve grootte van het potentieel aan arbeidskrachten die kunnen worden ingezet. In Vlaanderen ligt het aandeel van de bevolking tussen 15 en 64 jaar in de totale bevolking in 2005 op 65,7%. Daarmee scoort Vlaanderen lager dan in Ierland, Nederland en Duitsland.

Op basis van de samenvattende ontwikkelingsindicator van de Verenigde Naties positioneert België zich zeer behoorlijk als derde beste van de toetslanden na Zweden en Ierland. De Human Development Index steunt op drie deelindices: levensverwachting bij geboorte, geletterdheid bij volwassenen en deelname aan basis-, secundair en tertiair onderwijs en ook weer het bbp per inwoner.

Evenzo op het vlak van inkomensverdeling: op Zweden na is de inkomensverdeling in geen enkel van de toetslanden meer egaal dan in Vlaanderen. Estland, het Verenigd Koninkrijk en Ierland kennen een inkomensspreiding die ongelijker is dan het Europese gemiddelde. Het Europese gemiddelde bevindt zich in de rode zone wat wijst op een relatief meer gelijke inkomensspreiding in de toetslanden dan in de ove-

rige landen van de Europese Unie, die niet zijn opgenomen in de vergelijking.

De synthese armoede-index van de Verenigde Naties, die ingaat op het multi-aspectuele karakter van armoede, leert dat België niet verder geraakt dan de onderzijde van de middenmoot. Het aandeel van de bevolking dat leeft in huishoudens zonder kostwinner is wat betreft 18- tot 59-jarigen nergens zo hoog als in België. Vlaanderen op zich zit in de middenmoot.

Tot nu toe zou men kunnen besluiten dat het sociale beeld van Vlaanderen gemiddeld tot goed is, al springt een van de indicatoren voor geestelijke gezondheid wel uit de band: het aantal zelfdodingen per 100.000 personen, waar België en Vlaanderen het niet goed doen, in het bijzonder voor mannen.

Vervolgens gaat de spreker in op de arbeidsmarkt. De werkzaamheidsgraad situeert zich in Vlaanderen (64,4%) op het niveau van het Europese gemiddelde. Nederland, Zweden, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten kennen daarentegen een werkzaamheidsgraad die 70% overschrijdt. In vergelijking met de periode 1996-2003 is de werkzaamheidsgraad in Vlaanderen wel gestegen met meer dan 3%. België bengelt aan de staart.

Met een werkzaamheidsgraad van 64,4% bevindt Vlaanderen zich op de voorlaatste plaats in de rangschikking van de toetsregio's. Eastern (de regio ten oosten van Londen) haalt een werkzaamheidsgraad van meer dan 75% en ook in Noord-Nederland, Westösterreich en Baden-Württemberg is 70% van de bevolking op actieve leeftijd daadwerkelijk aan de slag.

De werkzaamheidsgraad van niet-EU-burgers ligt nergens lager dan in Vlaanderen (38,5%), behalve in België. Beide zitten ver beneden het Europese gemiddelde en Ierland, dat er het best in slaagt niet-EU burgers aan het werk te krijgen. In geen enkel ander toetsland is de kloof tussen de werkzaamheidsgraad van autochtonen en de werkzaamheidsgraad van niet-EU-burgers groter dan in België.

Op het vlak van werkloosheid presteert Vlaanderen in verhouding tot de toetslanden vrij behoorlijk. Bij vergelijking met de regio's wordt die conclusie nog versterkt: Vlaanderen eindigt voor 2004 op een werkloosheidsgraad van 2,4%. Het zit in de middenmoot. Van alle toetsregio's kent Eastern de laagste werkloosheidsgraad. Andere regio's doen het minder goed.

Van alle toetslanden ligt de arbeidsproductiviteit per werkende het hoogst in de Verenigde Staten, op een niveau dat 35% hoger ligt dan het EU25-

gemiddelde. Ook Vlaanderen, België en Ierland presteren ruim beter dan het Europese gemiddelde. De heer Dethée benadrukt dat België alleen voor deze component in de goede zone van de grafieken terug te vinden is.

Anderzijds is de arbeidseenheidskost in ons land de hoogste van de benchmarklanden. De combinatie van arbeidsproductiviteit en arbeidseenheidskost leert dat Ierland de laagste arbeidseenheidskost koppelt aan een zeer behoorlijke arbeidsproductiviteit en hierdoor in de combinatie het best scoort. In België weegt de hoge score voor de arbeidseenheidskost zwaarder door dan onze positie voor arbeidsproductiviteit waardoor ons land in de groep landen met de minst voordelige positie terecht komt.

Vervolgens presenteert de spreker een aantal vaststellingen inzake onderwijs, vorming en opleiding. In Vlaanderen heeft slechts 65% van de bevolking tussen 25 en 64 jaar ten minste een diploma van hoger secundair onderwijs. Daarmee bengelt Vlaanderen achteraan. In het Verenigd Koninkrijk en Nederland ligt dit aandeel al boven de 70%. Estland is koploper: negen op tien inwoners heeft minstens een diploma hoger secundair onderwijs. Voor de bevolkingscategorie 20- tot 24-jarigen presteert Vlaanderen opmerkelijk beter: 84% van deze cohortte heeft in 2004 minstens een diploma hoger secundair onderwijs. Het Europese streefcijfer ligt op 85% tegen 2010.

Alle toetslanden slagen erin een verhoudingsgewijze kleinere ongekwalificeerde uitstroom te realiseren dan het Europese gemiddelde. Het aandeel 18- tot 24-jarigen dat in Vlaanderen de school verlaat zonder diploma hoger secundair onderwijs en dat geen verdere opleiding volgt is in 2004 in verhouding tot de toetslanden laag (12,2%), maar neemt wel toe ten aanzien van de gemiddelde waarde 1999-2002. Het Europese streefcijfer ligt op 10% tegen 2010.

In vergelijking met Zweden, het Verenigd Koninkrijk en Nederland presteert Vlaanderen met 10,9% eerder zwak op het vlak van levenslang leren en komt het niet boven het Europese gemiddelde. Het Europese gemiddelde voor het tweede kwartaal van 2005 ligt op 11% terwijl het Europese streefcijfer tegen 2010 12,5% bedraagt. Ook in verhouding tot de toetsregio's neemt Vlaanderen een middenpositie in.

Het volgende element dat de heer Dethée behandelt is innovatie. Wat de totale O&O-uitgaven betreft, presteert Vlaanderen in 2004 met een uitgavenniveau van 2,14% van het bbp nog ver onder de Barcelonanorm van 3%. Opvallend is dat het totale uitgavenniveau in Vlaanderen ten opzichte van de periode 1996-2002 slechts met 0,1% is toegenomen en

sinds 2001 een dalende trend kent. De heer Dethée erkent wel dat nog recentere cijfers uitwijzen dat die dalende trend is gekeerd.

Op het vlak van onderzoekers en kennisintensieve werkgelegenheid nemen België en Vlaanderen een middelmatige tot sterke positie in: 37,2% van de totale werkgelegenheid in Vlaanderen is terug te vinden in de kennisintensieve dienstensectoren. Hiermee presteert Vlaanderen boven het EU15-gemiddelde van 34,6% maar blijft onder het niveau van de toptanden, zeer in het bijzonder Zweden waar bijna de helft van de werkgelegenheid in de kennisintensieve dienstensectoren is terug te vinden. Bijna alle toetslanden zitten boven het Europese gemiddelde.

Het aantal afgestudeerden in wetenschappen en technologie is een goede waardemeter voor het potentieel inzake O&O. Vlaanderen scoort op dit vlak eerder pover. Op 1000 twintigers studeren amper 10,9 personen af in de wetenschappen en technologie, wat beduidend onder het EU15-gemiddelde ligt.

Ten slotte geeft de heer Dethée nog een beeld van patenten en octrooien, want die geven een indicatie van de commercialisering van innovatieve ideeën. Voor hoogtechnologische EPO-octrooien scoort Vlaanderen middelmatig in vergelijking met de toetslanden. Het aantal hoogtechnologische octrooien per miljoen inwoners bedraagt in Nederland praktisch het dubbel van in Vlaanderen. In vergelijking met de toetsregio's positioneert Vlaanderen zich aan de kop van de middengroep voor hoogtechnologische octrooien. Eastern en Baden-Württemberg spelen overduidelijk een paar afdelingen hoger wat dit betreft.

De heer *Wim Knaepen* presenteert de grafieken over ondernemerschap. Sinds 2006 hanteert het World Economic Forum niet langer de Growth Competitiveness Index maar de Global Competitiveness Index om de concurrentiekracht van landen te meten. Deze index is berekend aan de hand van een brede waaier van factoren die invloed hebben op de productiviteit en de concurrentiekracht. België haalt een score van 5,27 en bevindt zich daarmee in de staartgroep samen met Frankrijk, Ierland en Estland. Zweden haalt van de toetslanden de hoogste score, namelijk 5,74. Professor Moesen berekende de WEF-score voor Vlaanderen en kwam uit op 5,66, wat ons meteen in de wereldtop 5 brengt.

De 'total entrepreneurial activity index' geeft aan welk aandeel van de beroepsbevolking actief betrokken is bij het opstarten van een onderneming of eigenaar/manager is van een onderneming van minder dan 42 maanden oud. De indicator wijst voor Vlaanderen op een zwakke prestatie (3,7%) in vergelijking

met de andere toetslanden. Slechts Japan scoort nog zwakker. De Verenigde Staten (12,4%) en Ierland (9,8%) doen het opvallend beter. Opmerkelijk is dat alleen Vlaanderen (+10,4%), Frankrijk (+27,1%) en Ierland in 2005 de gemiddelde score van de periode 2000-2003 overtreffen.

De relatieve betekenis van zowel risicofinanciering in de startfase als groeifinanciering bij uitbreiding en vervangingsinvesteringen is in België vrij klein in vergelijking met de andere toetslanden. Ander aspect is het aandeel hoogtechnologische investeringen in het totale risicokapitaal. Het aandeel van het risicokapitaal dat aangewend wordt om hoogtechnologische investeringen te financieren, bedraagt in België 40%. In Duitsland is dit opmerkelijk groter, namelijk 63%.

België blijft in vergelijking met toetslanden één van de duurste landen om een onderneming op te starten. De kostprijs voor de oprichting van een onderneming bedraagt 5,8% van het bbp per capita. Enkel in Japan (7,5%) en Nederland (7,2%) ligt de kostprijs hoger. In Ierland (0,3%), Zweden (0,7%), het Verenigd Koninkrijk (0,7%), de Verenigde Staten (0,7%) en Frankrijk (1,1%) ligt de kostprijs voor het opstarten van een onderneming merkbaar lager. Ten opzichte van 2005 werden de oprichtingskosten in ons land wel aanzienlijk gedrukt met bijna 48%. Maar Ierland, de koploper, wist de opstartkosten te reduceren met meer dan 94%.

Daarop behandelt de heer Knaepen de buitenlandse handel en investeringen. België heeft de meest open economie van alle toetslanden. De handelsstromen bedragen in België 96,4% van het bbp. De openheid van de economie kan apart voor goederen en diensten worden nagegaan. Voor goederen is België uitgesproken koploper wat betreft openheid, gevolgd door Estland, Nederland en Ierland. Voor de dienstensector ligt dit anders: daar noteert Ierland een graad van openheid die tweemaal zo groot is als de Belgische.

Indien louter de export wordt gefocust dan blijken België en Vlaanderen tot de koplopers te behoren en dit zowel voor de goederen als de diensten. Het aandeel van hoogtechnologische producten in de export daarentegen bedraagt in België amper 7%. In Ierland behoort 29,1% van de export tot de hoogtechnologische sector. Ook in de Verenigde Staten, Japan en het Verenigd Koninkrijk bedraagt het aandeel van de hoogtechnologische export nog meer dan 22%. Bovendien is de al povere score van België nog gedaald met bijna 8% tegenover het gemiddelde aandeel in de periode 1996-2002.

De belastingdruk, zowel inclusief als exclusief de sociale zekerheid, is het grootst in Zweden en Bel-

gië. België bereikt een percentage van 45,2% van het bbp. In vergelijking met het gemiddelde van de periode 1996-2002 is de belastingdruk in België gestabiliseerd, terwijl zij in de overige toetslanden, ook Zweden, is afgenomen.

Ook het impliciete belastingstarief op arbeid in loondienst is in België en Zweden het grootst. In die berekening wordt het totaal van de lasten gerelateerd aan de beloning van de werknemers in loondienst. In 2004 lag het impliciete belastingstarief in ons land op 43%, wat betekent dat een werknemer in Belgische loondienst 43 euro van elke 100 euro aan de staat afdraagt. Dit is bijna dubbel zo hoog als in het Verenigd Koninkrijk (24,8%).

Na Ierland en Zweden heeft België verder het hoogste impliciete belastingtarief op het kapitaal- en ondernemingsinkomen (21,6 %). Estland buiten beschouwing gelaten, is de spreiding tussen de landen voor dit gegeven kleiner dan voor het impliciete belastingtarief op arbeid.

De opbrengst van de vennootschapsbelasting in verhouding tot het bbp bedraagt in België 3,8%, meteen de hoogste waarde van alle toetslanden en meer dan tweemaal zo hoog als in Duitsland. In vergelijking met het gemiddelde van de periode 1996-2002 is het aandeel van de opbrengst van de vennootschapsbelasting in het bbp in België nog gestegen met 8%. De meeste andere landen in de vergelijking kennen een afname of een beperkte groei.

Daarop gaat de heer Knaepen in op de logistiek. Via een internationale bevraging bij bedrijfsleiders meet het International Institute for Management Development elk jaar de kwaliteit van de distributie-infrastructuur. Hoe lager de score op een schaal van nul tot tien hoe slechter de appreciatie van de distributie-infrastructuur. Wat stelt men vast? Vier toetslanden krijgen meer dan een acht op tien op het rapport. België met 7,9 sluit deze groep af. Duitsland komt als beste naar voren. Aan het andere uiterste staat Ierland met een onvoldoende (4,9) terwijl ook het Verenigd Koninkrijk en Estland het in vergelijking niet schitterend doen.

De densiteit van het wegvervoer is in België het grootst na Nederland. Het EU15-gemiddelde bedraagt een derde van de densiteit in België.

Vervolgens stelt de spreker de 'networked readiness index' (NRI) voor. Hij is een graadmeter voor de slagvaardigheid en paraatheid van een land om in te spelen en voordeel te halen uit ontwikkelingen in ICT. Hoofdonderdelen van de NRI zijn: het omgevingskader om de ontwikkeling en het gebruik van ICT te bevorderen, de capaciteit van de economische agenten (burgers, bedrijven en overheden) om het

hefboomeffect van ICT te benutten en het gebruik zelf van ICT door de economische agenten. Met een index van 0,87 bengelt België achteraan. De Verenigde Staten (2,02), Zweden en het Verenigd Koninkrijk staan het verst op het vlak van ICT. Nederland (1,39) voert de middengroep aan, waartoe ook Duitsland en Japan behoren.

Het volgende thema is energie. Van alle toetslanden noteren de Verenigde Staten veruit de grootste energieconsumptie per hoofd. Ook België en Zweden kennen een energieverbruik per hoofd dat beduidend hoger ligt dan in de andere toetslanden. Daartegenover staan Estland, Ierland en het Verenigd Koninkrijk met een vrij laag verbruik per capita. In meerdere landen neemt de energieconsumptie per capita af tussen 2001 en 2003. De daling is zelfs het sterkst in twee landen die al een lage energieconsumptie noteren, met name Ierland en het Verenigd Koninkrijk.

De energie-intensiteit van de economie ligt in Estland vijfmaal hoger dan het Europese gemiddelde. Dit verschijnsel komt voor bij een hele reeks nieuwe Europese lidstaten (meest uitgesproken in Bulgarije, maar ook in Roemenië, Litouwen, Letland, Tsjechië en Slowakije) en heeft te maken met de energie-inefficiëntie van de productie. De hoge score van Estland trekt de onderlinge verschillen tussen de toetslanden wat scheef. Deze zijn niettemin aanzienlijk. Zo kennen de Verenigde Staten en ook Vlaanderen een energie-intensiteit die nagenoeg het dubbele bedraagt van deze van Ierland en Duitsland. Japan kent een nog lagere energie-intensiteit. De score van Vlaanderen ligt 40% hoger dan het Europese gemiddelde.

De elektriciteitsprijzen voor industriële gebruikers, inclusief belastingen, zijn in België het hoogst, in Zweden zijn ze de helft lager. In vergelijking met het gemiddelde van de periode 1996-2004 zijn de prijzen met meer dan een kwart gestegen in ons land. In Frankrijk, dat op zich reeds een lager prijsniveau had, zijn de prijzen nog licht afgenomen.

Tot slot gaat de heer Knaepen in op de factor milieu. Vlaanderen blijft verhoudingsgewijze zeer zwak presteren wat betreft aansluitingsgraad op waterzuiveringsinstallaties. In 2004 was nog steeds bijna 40% van de bevolking niet aangesloten op een waterzuiveringsinstallatie. In Nederland is de dekingsgraad nagenoeg volledig. Ook in Duitsland en het Verenigd Koninkrijk ziet meer dan 90% van de bevolking zijn afvalwater gezuiverd.

Luchtverontreiniging blijft eveneens een zorgenkind. De blootstelling aan fijn stof, meer bepaald de concentratie in stedelijke agglomeraties, is in België het grootst van alle landen in de vergelijking.

In verhouding tot de toetslanden situeert Vlaanderen zich in de groep landen (Estland, Zweden en België) met een eerder beperkt gewicht aan huishoudelijk afval per persoon. In vermelde landen vertoont het aantal opgehaalde kilo's over de tijd een stijgende tendens terwijl het in Vlaanderen blijft afnemen. Van de Europese toetslanden wordt in Ierland het meeste afval ingezameld, op een duidelijke afstand gevolgd door Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Duitsland.

Mevrouw *Caroline Copers* geeft vervolgens een toelichting bij de twaalf prioriteiten van de SERV. Positionering, benchmarking en analyses zijn belangrijk en noodzakelijk maar vormen geen doel op zich. De conclusies en vaststellingen ondermeer in het SERV-rapport maar ook in de talloze andere analyses dienen te worden aangegrepen om tot de nodige acties over te gaan. Zowel overheid als sociale partners hebben hierbij een verantwoordelijkheid.

De sociale partners hebben de oefening gemaakt en zijn eensgezind gekomen tot 12 prioritaire beleidsacties. Ze mogen beschouwd worden als de SERV-bijdrage in het Vlaanderen In Actie-verhaal. De SERV roept de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement dan ook op om van deze prioriteiten bij voorrang werk te maken en deze te ondersteunen door horizontale maatregelen op vlak van beter bestuur en betere regelgeving. De raad dringt aan op formeel overleg in het kader van VESOC.

Voor de SERV is een breed maatschappelijk gedragen langetermijnvisie het uitgangspunt voor een gecoördineerde en geïntegreerde beleidsaanpak. Hiervan was en is het Pact van Vilvoorde een goed voorbeeld. De tijdshorizon van het pact loopt echter af in 2010. Er is nood aan een nieuw project Vlaanderen 2020. Het is belangrijk om daarmee te starten.

Uit het leerproces dat gepaard ging met het lopende pact, moeten de volgende aandachtspunten voor ogen worden gehouden: een betere inschakeling van de beleidsvoorbereidende capaciteit van de administratie, een efficiënte operationele planning, een coherente horizontale beleidscoördinatie en ten slotte een verfijnde monitoring en permanente evaluatie.

De prioriteiten werden gegroepeerd in drie clusters. De eerste, meer en beter opgeleide werknemers aan de slag, is een belangrijke bekommernis voor zowel de overheid als de sociale partners. Om de werkzaamheidsgraad te verhogen, zijn drie beleidsacties nodig.

Werkgevers, werknemers en werkzoekenden hebben baat bij een doeltreffend competentiebeleid. Het moet een win-winsituatie vormen waarbij niet alleen ondernemingsdoelstellingen worden gerealiseerd

maar ook de kansen en de weerbaarheid van zowel werknemers als werkzoekenden worden versterkt. In dit verband zijn de aanpak van de ongekwalificeerde uitstroom, trajectbegeleiding en werkplekleren essentieel.

Verder dient het arbeidspotentieel optimaal te worden aangewend. Ook hier dient op diverse terreinen tegelijkertijd actie te worden ondernomen: een actieplan werkloosheidsvallen, zoals aangekondigd in het meerbanenplan, maar met een ruime scoop van thema's die aan de basis liggen van deze vallen; het vergroten van de arbeidsmobiliteit tussen sectoren en tussen bedrijven en de samenwerking tussen de gewesten op dit vlak; bemiddeling op maat voor de meest kwetsbaren op de arbeidsmarkt; werkbaar werk; het bevorderen van diversiteit door werkgevers en vakbonden, waarbij de overheid haar beleid evalueert, intensifieert en bijstuurt en er zo voor zorgt dat het aantal diversiteitplannen substantieel kan aangroeien. Ook de diversiteitstoets moet een echt beleidsinstrument worden.

Maar ook de aangroei van werkgelegenheid is belangrijk. Loonkostensubsidies zijn een belangrijk instrument. De SERV vraagt dat de Vlaamse Regering op basis van een evaluatie van de huidige Vlaamse loonkostensubsidies nagaat op welke wijze de eigen bevoegdheden zo optimaal mogelijk kunnen worden ingezet.

De tweede cluster, ondernemerschap en innovatie als motor van onze welvaart, omvat vijf beleidsprioriteiten. Vlaanderen dient in de eerste plaats een aantrekkelijke investeringsregio te zijn. Een efficiënt vergunningenbeleid, een centraal loket voor ondernemers, zowel voldoende als kwaliteitsvolle bedrijventerreinen, en de aanpak van de missing links om bereikbaarheid van economische knooppunten te verzekeren, zijn belangrijke aandachtspunten.

Ten tweede gaat ondernemerschap niet alleen over de opstart maar vooral ook over de continuïteit van de onderneming. In het licht daarvan is preventief bedrijfsbeleid essentieel. De SERV vraagt de Vlaamse Regering om het uitgewerkte SERV-voorstel dienaangaande te operationaliseren.

Een derde prioriteit betreft het maatschappelijk verantwoord ondernemen waarbij ondernemingen in overleg met hun stakeholders sociale en ecologische overwegingen integreren in hun bedrijfsvoering. Om het maatschappelijk draagvlak te vergroten zal de SERV in het najaar een conferentie organiseren over dit thema.

Een vierde prioriteit is het fiscale pact met de lokale overheden dat de regering in het regeerakkoord heeft opgenomen en waarvoor ze middelen heeft inge-

schreven in haar meerjarenbegroting. De SERV dringt aan dat dit pact in 2007 wordt afgerond en dat de beschikbare middelen effectief worden besteed. De aandacht dient in eerste instantie uit te gaan naar de verlaging van lokale bedrijfsbelastingen en tevens naar een grotere stroomlijning. Dat is een manier om investeringen en werkgelegenheid te versterken. De uitwerking moet passen in een omvattende aanpak van de financiering van de lokale overheden. Afwenteling van de lasten op de gezinnen dient vermeden te worden.

Ten slotte moet binnen deze cluster innovatie beter gevaloriseerd worden. De SERV-partners denken daarbij aan een betere samenwerking tussen wetenschappelijke en technologische actoren en de bedrijfswereld en aan maatschappelijk gedragen verkenningssstudies van strategische sectorenclusters waar de SERV een rol te spelen heeft. Innovatie moet ook internationaal durven gaan en verder is het belangrijk dat ook niet-technologische innovatie wordt gevaloriseerd. Aandacht voor de innovatie in de dienstensector, de social profit en de arbeidsorganisatie is even belangrijk. Ook de SERV wil dus het debat over innovatie verruimen.

De derde cluster, een leefbare omgeving, is voor de SERV niet alleen een ecologisch verhaal maar ook een verhaal tegen sociale uitsluiting. Op het vlak van milieu gaan de prioriteiten vooral naar energie-efficiëntie en de inzet van hernieuwbare energiebronnen. Om de energie-efficiëntie te verbeteren zijn extra maatregelen nodig in de sectoren gebouwen en mobiliteit. De energie-efficiëntie in de industrie verbeteren moet ook op de agenda blijven, ook al worden er al inspanningen gedaan. De klimaatconferentie van 2006 heeft een oogst aan aanbevelingen opgeleverd waarover ruim consensus bestaat en waarvan de SERV op korte termijn de uitvoering vraagt. Het masterplan 'hernieuwbare energie' moet worden uitgevoerd.

Mobiliteit is een tweede belangrijke milieuprioriteit. Het woon-werkverkeer vergt bijzondere aandacht, zeker in Vlaanderen. Het Pendelfonds moet hier oplossingen aanreiken. Bereikbaarheid garanderen waar infrastructuurwerken samenvallen, vergt specifieke aandacht.

Op het vlak van uitsluiting is de SERV blijvend bezorgd. Prioritair zijn de toegang tot zorg- en hulpverlening. Meer algemeen is het armoedebeleid een belangrijk aandachtspunt. De SERV vraagt dat de Vlaamse overheid voorziet in een hulp- en zorgaanbod dat toereikend is en algemeen toegankelijk. Dit impliceert minimaal dat de vastgelegde programmering wordt uitgevoerd. De problematiek van financiële drempels die maken dat hulpbehoevenden afzien van het aanbod, vormt eveneens een te onderzoeken

thema. De cliëntbijdragen moeten indien nodig gehermoduleerd kunnen worden.

Sociale cohesie is essentieel. De SERV wil een samenleving waarbij de leden betrokken zijn en uitsluiting wordt teruggedrongen. Ook Vlaanderen kent nog te veel vormen van uitsluiting. Armoede is een belangrijk maatschappelijk thema. Vooral preventief armoedebelief dient aandacht te hebben voor aangepaste trajectvormen van onderwijs naar de inschakeling op de arbeidsmarkt. Activering van mensen in armoede dient ondersteund te worden vanuit zorg en welzijn.

Mevrouw Copers benadrukt tot slot dat de sociale partners voor het eerst uit de totaliteit van een twejaarlijks rapport gezamenlijk aanbevelingen hebben gepuurd.

2. Discussie

De heer *Jan Peumans* drukt zijn waardering uit voor het degelijke en grondige werk van de SERV. Naast het gepresenteerde eerste deel zijn ook de capita selecta interessant. Hij geeft de analyse van en de uitdagingen voor de Vlaamse watersector als voorbeeld.

De SERV geeft een twaalfal aanbevelingen. Maar hoe gaat men de opvolging monitoren? Op de pagina's X tot en met XII wordt bijvoorbeeld gesproken over de IJzeren Voorraad. De SERV zegt dat het belangrijk is om de opgestarte planprocessen af te werken. Hoe gaat men dat uiteindelijk terugkoppelen? Een ander voorbeeld is het thema van de jongeren op de Vlaamse arbeidsmarkt.

De heer *Koen Van den Heuvel* sluit zich aan bij de lovende woorden van de heer Peumans. Hij heeft een informatieve vraag over de energie-intensiteit. Vlaanderen schiet boven de andere regio's uit. Dat heeft veel te maken met het feit dat Antwerpen naast Houston het wereldcentrum van de chemische sector is. Of spelen ook andere redenen een rol?

De heer Van den Heuvel denkt dat inderdaad een mooi overzicht wordt gegeven. De kernpunten en de zwakheden van de Vlaamse economie worden nog eens aangetoond. Maar ondertussen moeten we eerlijkheidshalve zeggen dat we ze beginnen te kennen, merkt het lid op. Wij weten dat we met een arbeids- of werkgelegenheidsgraad van 65 percent onder de Lissabonnorm zitten. Het is goed dat de voorliggende studie ons behoedt voor zelfgenoegzaamheid. Uit vergelijkingen met het zuiden van het land komt Vlaanderen altijd als schitterende overwinnaar, maar men moet verder durven kijken. De hogere werkgelegenheidsgraad, het groeiende bbp, de toename van

ons aandeel in de Belgische export en andere lovende cijfers zouden ons kunnen doen zeggen dat we goed bezig zijn en dat er verder niets hoeft te gebeuren. Het is daarom goed dat dit rapport – net als VIA – erop attent maakt dat Vlaanderen alert genoeg moet zijn om zich te vergelijken met de Europese top, met name de noordelijke landen en topregio's als Catalonië, Bayern en Baden-Württemberg of Ierland.

Wat vorming betreft, heeft de SERV terecht opgemerkt dat daar een inhaaloperatie heeft plaatsgevonden. Voor de jonge generatie zit Vlaanderen dicht bij de Lissabonnormen. Internationale vergelijking toont dat we het heel goed doen op dat vlak. De heer Van den Heuvel denkt wel dat de permanente vorming nog een pijnpunt is, al heeft hij daarover geen cijfer gezien in de presentatie. Het Vlaamse aandeel van volwassenen in levenslang leren zit duidelijk onder het Europese gemiddelde. Vlaanderen presteert goed inzake initiële kennis, met kwalitatief goede afgestudeerden. Dat blijkt onder meer uit de PISA-enquêtes van de OESO. Maar het onderhoud van die kennis vergt nog aandacht.

Wat innovatie betreft, was bij de regeringsvorming al duidelijk dat de afgesproken inspanning Vlaanderen niet op één percent van het bruto regionaal product zou brengen. Minister Moerman doet alsof ze verbaasd is over de tegenvallende cijfers, maar iedereen wist van tevoren dat elk jaar 50 miljoen euro extra niet zou volstaan om tegen 2009 aan één percent van het brp te komen. Dat neemt niet weg dat de inhaaloperatie bezig is. De Vlaamse Regering deed inspanningen voor de financieringsinstrumenten en voerde een open beleid. Het lid pleit tegen taboes op het vlak van het onderwijs in de moedertaal. Zelfbewuste Vlamingen leven in de wereld van de 21e eeuw. Op dit vlak mist hij een horizontaal beleid met betrekking tot de beperkte instroom van jongeren, meer bepaald meisjes, in wetenschappelijke richtingen. In Ierland gaan bijna drie keer zo veel tieners naar wetenschappelijke richtingen. Er moet absoluut ingezet worden om dat te veranderen, want zonder de toestroom van Vlaamse jongeren in wetenschappelijke richtingen worden de opstelling en de subsidiëring van innovatieprogramma's als Odysseus en Methusalem zinloos.

Op het vlak van energie is duidelijk een inhaaloperatie gebeurd dankzij enorme inspanningen in Vlaanderen en Brussel. Dat leert het lid uit de cijfers die werden gepresenteerd.

Tot slot roept de heer Van den Heuvel nog de vraag op of er voor de twaalf prioriteiten die geformuleerd worden – en hun heel belangrijke monitoring – niet een begeesterend kader nodig is zoals het Pact van Vilvoorde, waarin de Lissabonnormen zijn overgenomen, of zoals het VIA-project. Hij citeert uit pagi-

na 1 van het rapport: “De SERV is er tevens van overtuigd dat bij het uitzetten van de bakens in een toekomstproject voor Vlaanderen ook het Vlaams Parlement een volwaardige rol te vervullen heeft.”. Hij benadrukt dat het rapport uitstekend is, met de juiste vinger aan de pols, maar hoe ziet voorzitter Copers van de SERV de samenhang met VIA?

De heer *Bart Van Malderen* sluit zich aan bij de waardering voor het tweejaarlijkse rapport. Cijfermateriaal objectiveert en voedt discussies, zeker als het in een Europees en internationaal kader wordt gezet, zoals hier het geval is. Pas dan kan men immers beoordelen of de vastgestelde evoluties in de juiste richting gaan en of ze dat doen aan de juiste snelheid. De vergelijking toont ook de ambitie om zich naar de besten in verschillende disciplines te richten. Het lid wil daarom graag ingaan op het voorstel om de deelaspecten verder te belichten.

De studie toont andermaal de duidelijke verschillen tussen de Belgische gewesten maar tegelijk ook de sterke economische verwevenheid. De SERV wees terecht op het belang van Brussel in het Vlaamse bbp.

Verder is duidelijk dat Vlaanderen welvarend is – en dus blijkbaar niet slecht herverdeelt – maar dat er nog heel veel werk is op het vlak van energie en ecologie. Bovendien is Vlaanderen sterk gericht op productiviteit. Het bouwde op dat vlak een voor-sprong op, maar zal weldra op zijn grenzen stoten, waarschuwt het lid. Daarbij dreigt de vergrijzing de arbeidsproductiviteit te zullen uitdagen. Daarom sluit hij zich ook nadrukkelijk aan bij de keuze voor de prioriteit meer en beter opgeleide werknemers in de bedrijven. Onderwijs is daar uiteraard een belangrijk aspect van.

Uit de SERV-cijfers blijkt dat Vlaanderen beschikt over een performant onderwijs, dat zich alligneert op wat Europees is uitgezet. Maar men kan niet om de vaststelling heen dat door de jarenlange opbouw van niet-gekwalficeerde uitstroom en door het gebrek aan permanente vorming in de bedrijven op onze arbeidsmarkt heel wat niet-erkende competentie rondloopt, die bij een zich hervormende economie dreigt uitgestoten te worden en uitgesloten te blijven. Het lid houdt een pleidooi om dat potentieel optimaal te benutten, onder andere via levenslang leren. Heeft de SERV een idee hoe men het aanboren van die reserve op de werkvloer kan realiseren? Nadat men doelstellingen in verklaringen heeft ingeschreven, moet men gaan concretiseren, benadrukt het lid.

De cijfers die de SERV geeft over allochtonen – men spreekt van niet-EU-burgers – lijken het lid iets verouderd te zijn. Uit recentere cijfers blijkt dat de evolutie inzake werkgelegenheid voor allochtonen gun-

stig is, zij het trager dan in de andere Europese landen. Er wordt wellicht iets te weinig gebruik gemaakt van de gunstige conjunctuur. Het lid meent dat een inspanning zal nodig zijn om de diversiteitsplannen zelf te diversifiëren. Hij stelt karikaturaal dat een allochtone werknemer vandaag statistisch het meeste kans maakt in een bedrijf te werken met een diversiteitplan als het gaat om een niet al te groot Limburgs bedrijf in de social-profitsector. Het lid is ervan overtuigd dat de uitdaging ligt bij de industrie, de grotere bedrijven en de andere regio's.

De heer Van Malderen miste de 50-plussers in de presentatie. Op dat valk scoren wij nochtans niet beter dan Wallonië. Minister Vandenbroucke maakte weliswaar een gunstige evolutie in het aantal premies voor de indienstneming van oudere werklozen bekend, maar uit een enquête die het voorbije weekend werd gepubliceerd bleek eens te meer dat werkgevers geen oudere werklozen in dienst willen nemen omdat ze te weinig productief en flexibel zijn. Voor allochtonen komt daar nog de gebrekkige taalkennis bij. Welke hefboomen ziet de SERV voor die groep van oudere werklozen?

Met betrekking tot innovatie sluit de spreker zich aan bij het pleidooi van de heer Van den Heuvel voor een horizontaal beleid. De heer Van Malderen suggereert om niet alleen te kijken naar de grootte maar ook naar de efficiëntie van de subsidiestromen op dit vlak.

Tot slot vraagt het lid verduidelijking bij de opmerking van de SERV over activering en armoede. Hoe ziet de SERV dat vertrekken vanuit zorg en welzijn?

De heer *Eric Van Rompuy* heeft in het rapport gelezen dat de investeringsquote in Vlaanderen 19% bedraagt, wat enorm hoog is. Daarmee behoort het tot de koplopers van Europa, want alleen Estland en Ierland doen beter. Maar als men kijkt wie de investeringen doet, blijkt bij ons het aantal starters of in-treders in vergelijking met andere Europese regio's zeer laag te zijn. Hij herinnert zich het cijfer van 1,6 percent, wat weinig is, ook al erkent het lid dat er enige beterschap is.

Verder valt hem op de bladzijden 205 tot en met 208 op dat het beeld van de buitenlandse investeringen verschilt naargelang de benadering, wat ook door de SERV zelf wordt gezegd. In 2004 ging het om het gigantisch hoge percentage van 9,4 percent, wat zelfs meer is dan Ierland en bijvoorbeeld het dubbele van Zweden. Maar als men kijkt naar het aantal projecten, ziet men voor 2005 het getal van 40. De SERV zegt zelf dat de directe buitenlandse investeringen in Vlaanderen nog altijd op een dalende lijn zitten. In de context van de mondialisering zou men nochtans het omgekeerde verwachten. Daarom mist

de heer Van Rompuy dat in het rapport niet gesproken wordt over de delokalisering van bedrijven – vooral maar niet uitsluitend in de industriële sector – die elders gaan investeren in uitbreiding in de plaats van hier. Dat is zorgwekkend, want de directe buitenlandse investeringen zijn altijd zeer belangrijk geweest voor Vlaanderen en hebben de regio gebracht waar zij nu staat. Het lid vraagt waar de hoge investeringsquote vandaan komt, als zij niet aan de starters noch aan de directe buitenlandse investeringen te danken is? Komt zij van de kmo's?

Verder vindt hij wel positief dat Vlaanderen een economie heeft met bijzonder weinig staatssteun. Hij herinnert aan de discussie die tijdens zijn ministerschap woedde over de rol van de overheid in de economie. Ondertussen geeft in Europa alleen het Verenigd Koninkrijk nog minder subsidies aan bedrijven dan Vlaanderen. Dat wijst erop dat de economie op eigen kracht kan functioneren en groeien.

Vervolgens wijst de heer Van Rompuy op de zeer hoge score inzake arbeidsproductiviteit. De lonen zijn natuurlijk hoog, maar als men vergelijkt met Wallonië ziet men dat de kosten van de lonen daar door een lagere arbeidsproductiviteit vijf tot zes procent hoger zijn. Het lid wil weten wat de sociale partners in die context vinden van de regelgeving op het vlak van loonbeleid. Hij herinnert eraan dat er weldra onderhandelingen beginnen over een staats-hervorming. De splitsing van de arbeidsmarkt kan daarbij ter sprake komen, met of zonder de werkloosheidsuitkeringen of het brugpensioen. Waar ligt de limiet inzake werkgelegenheidsbeleid?

Het lid wijst erop dat zonder regionale loonakkoorden de Waalse economie nooit in staat zal zijn om competitief te worden. De kloof met de Vlaamse arbeidsproductiviteit wordt steeds groter, omdat hun loonniveau meegesleurd wordt door de groeiende Vlaamse productiviteit. Waarom zijn de Vlaamse sociale partners geen voorstanders van de regionalisering van de loonakkoorden, informeert de heer Van Rompuy. Recent nog viel de zwijgzaamheid van Unizo over dit onderwerp hem op. Hij beseft dat de vakbonden radicaal tegen zijn, evenals het VBO. Wat VOKA daarover denkt, weet hij niet. Hij vermoedt dat het wél voorstander is, maar men draagt vaak twee petjes. Hoe dan ook gaat dit een heel belangrijk punt worden, waarschuwt de heer Van Rompuy.

De spreker weet dat competitiviteit door meer factoren wordt bepaald dan alleen loonniveau, maar toch dringt hij bij de sociale partners aan om te vernemen wat zij denken over de regionalisering van lonen met het oog op de competitiviteit, en over regionale sociale bijdragen (door middel van op- en afcentiemen). Vlaanderen mist een instrument om differentieel te

kunnen inspelen op arbeidskosten, lonen en competitiviteit. De terugval van de directe buitenlandse investeringen zal dat alleen nog maar belangrijker maken. Hij vindt het belangrijk om daarbij stil te staan, ook al lijkt het rapport in zijn geheel gunstig voor Vlaanderen.

De heer *Roland Van Goethem* wil even terugkomen op het onderdeel fiscaliteit. Hij begrijpt dat de totale belastingdruk in Belgische cijfers wordt uitgedrukt, maar hij denkt toch dat de opbrengst van de vennootschapsbelasting tamelijk gemakkelijk op te splitsen is per regio. Als de cijfers voorhanden zijn, waarom werden ze dan niet opgenomen?

Mevrouw *Trees Merckx-Van Goey* heeft begrepen dat de meeste gevalideerde cijfers van Eurostat komen. Kan de SERV dat nog even toelichten?

Vervolgens gaat zij in op de huishoudens zonder kostwinner. Dat fenomeen verontrust haar. Er verschijnen cijfers over deze groep in twee tabellen. De eerste toont de actieve bevolking tussen 18 en 59 jaar in die huishoudens. Voor België is het percentage 13,5 en voor Vlaanderen 9,2. De andere bevat het aandeel van de bevolking tussen 0 en 17 jaar in huishoudens zonder kostwinner. Daar is het voor België 12,9 percent, maar het Vlaamse cijfer ontbreekt. De voorzitter is bang dat de sociale omgeving voor de jongeren die in dergelijke gezinnen opgroeien een belangrijke rol speelt in hun onderwijsloopbaan. Dat moet specifieke aangepakt worden. Zij wil ook graag meer details. Gaat het vooral om alleenstaanden met kinderen?

De SERV-voorzitter zei dat de twaalf prioriteiten samen met alle SERV-partners werden uitgekozen. Hoe gaat het daar nu verder mee? Gaat de SERV het debat hierover aan met de regering in het kader van VESOC? Of verwacht men een algemeen maatschappelijk debat? Hoe ziet men de plaats van het Vlaams Parlement en dat in het bijzonder in de context van de begroting?

Ten slotte gaat de spreker nog in op de vraag naar een kader dat samenhang biedt, monitoring mogelijk maakt en mobiliseert. Zij herinnert aan het stagebezoek van zes ondernemers in het Vlaams Parlement. De meesten leken VIA een goed project te vinden, ook op lange termijn. Vindt de SERV ook dat VIA genoeg concrete waarde heeft om verder op te werken of vindt men VIA voorlopig niet voldoende? Wil men ruimer gaan dan een forum? Zij wijst erop dat ook het parlement op zoek is naar middelen om zich actiever te kunnen opstellen in dat debat. Zij bevestigt dat de commissie de opvolging zal organiseren van zodra zij over de beloofde fiches beschikt. Ze vraagt tot slot of het best is om de SERV als SERV te laten deelnemen of veeleer de sociale part-

ners apart te horen. Wat is de opinie van de SERV hierover?

Mevrouw *Copers* benadrukt dat zij als voorzitter van de SERV de consensus tussen de sociale partners verwoordt. Zij wijst er verder op dat die er voor de eerste keer in geslaagd zijn twaalf gezamenlijke prioriteiten te formuleren, ook al verliepen de discussies soms moeilijk. Net daarom verwacht zij dat ook de uitvoering van die beleidsaanbevelingen en de manier waarop die moet gebeuren, opnieuw discussie onder de sociale partners met zich mee zal brengen. Daarom zal zij nog niet alle vragen duidelijk kunnen beantwoorden.

Het voorliggende werkstuk, en in het bijzonder het tweede deel (*capita selecta*) is een bloemlezing uit het dagelijkse werk van het SERV-secretariaat. Met heel veel van de dossiers die gemeten werden, heeft de SERV beleidsmatig alle dagen te maken. Dat wil meteen zeggen dat de stand van zaken in die dossiers permanent wordt opgevolgd of gemonitord, ook al wordt dat niet voortdurend gepubliceerd. Het tweejaarlijkse rapport is de gelegenheid om met resultaten naar buiten te komen.

De vraag over de samenhang en over de rol van het parlement in het langetermijnproject acht mevrouw *Copers* heel belangrijk. Ook voor de SERV-partners is het VIA-verhaal lang onduidelijk gebleven en op een aantal punten is dat nog altijd zo. Het gaat niet alleen om nieuw maar ook om lopend beleid, merkt de spreker op. Zij geeft de ongekwalificeerde uitstroom en de diversiteit als voorbeelden. Daar wordt nu al dagelijks aan gewerkt. Voor de ongekwalificeerde uitstroom bereidt de VDAB een actieplan voor en er is het initiatief over de betere afstemming van deeltijds leren en werken. Verder wordt er onderhandeld tussen de regering en de sociale partners over de competentieagenda.

De SERV vroeg ook om in VESOC een discussie te hebben over innovatie, want de raad gaf sinds 1998 niet minder dan twaalf adviezen over innovatie en aspecten van innovatie. Een erg belangrijke daarvan is de strategische nota, die een omvattende, horizontale innovatie-discussie op tafel legt. De sociale partners zijn vragende partij om daar met de regering over te praten. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld voor armoedebeleid en sociaal pact. Dat zijn allemaal agendapunten die al langer in de pijplijn naar Vesoc zitten. In die zin is het VIA-verhaal een huis met veel kamers. Armoedebeleid is belangrijk als onderwerp van maatschappelijk debat en dat niet alleen voor het Vlaams Parlement. Ook voor de sociale partners is het belangrijk om die dossiers op de agenda te hebben. Daarom wil men met zijn twaalf prioriteiten wegen op het VIA-verhaal. De ambitie om ook op lange termijn een visie te ontwikkelen is

groot in VIA. De SERV ziet dat proces als een kans om er zelf concreet aan bij te dragen met een eigen insteek. Maar de houding ten opzichte van VIA op zich blijft flou omdat veel dossiers die vandaag al op tafel liggen, er voor een deel in thuishoren.

Er was een vraag over het op de werkvloer laten doordringen van het competentieverhaal. Mevrouw *Copers* merkt op dat dit nu net een van de punten is waarover in het kader van de competentieagenda wordt gediscussieerd. Men wacht op een aantal fiches van de Vlaamse Regering. Voor de sociale partners zelf is het belang van competentieontwikkeling niet nieuw meer. Maar de vraag is inderdaad hoe dat binnen de consensus tussen werkgevers en werknemers op sporen kan worden gezet, zodanig dat zowel de ondernemingen als de weerbaarheid van werknemers en werkzoekenden er beter van worden.

Een ander lopend verhaal is dat van de diversiteit en de diversiteitsplannen. Binnen de SERV bestaat daarvoor een specifieke commissie die het dossier opvolgt. Op de vraag over de diversificatie van de diversiteitsplannen antwoordt mevrouw *Copers* dat diversiteitsplannen vandaag sowieso over diverse kansengroepen zouden moeten handelen. De sociale partners in Vlaanderen – Jobkanaal langs de kant van de werkgevers en de diversiteitconsulenten langs syndicale kant – verrichten heel wat werk daarrond. De regering ziet nauw toe op de resultaten. Een en ander werkt nog onvoldoende op het terrein, maar begint toch stilaan zijn dynamiek te ontwikkelen.

Wat de oudere werknemers betreft, wordt de werkzaamheidsgraad van 50-plussers gedetailleerd weergegeven in het boek, zegt de heer *Dethée*. Het hele deel A van SERA 2007 zit natuurlijk wel op het niveau van het documentaire en doet geen beleidsmatige uitspraken. Toch is op het terrein heel wat gaande, met name in de VDAB. Mevrouw *Copers* noemt de sluitende aanpak en de 50+-clubs, waarin oudere werklozen op vrijwillige basis begeleid worden naar werk op maat. Dat thema verdient een aparte discussie.

Op de directe vragen van de heer Van Rompuy antwoordt mevrouw *Copers*: de vraag stellen is ze beantwoorden. Er is vandaag geen consensus tussen de sociale partners over de regionalisering en het is duidelijk waarom. De standpunten liggen vandaag ver uit elkaar. De heer Van Rompuy heeft er zelf naar verwezen. De voorzitter vraagt haar of de SERV een advies daarover voorbereidt, ook al vraagt de regering dat niet. Mevrouw *Copers* bevestigt dat men nog geen adviesvraag ontving en dat het hoe dan ook wel eens een verdeeld advies zou kunnen worden. In dat verband verwijst de heer *Peumans* naar een interview in *Le Soir* van 21 maart

2007. De ministers Vandenbroucke en Marcour presenteren er totaal tegengestelde opvattingen.

De heer *Dethée* gaat in op de vraag van mevrouw Merckx-Van Goey over de cijfers. Het is altijd het opzet geweest om zo min mogelijk discussie te hebben over de cijfers als dusdanig. Bovendien moesten ze met het oog op benchmarking ook vergelijkbaar zijn. Het gebruikte cijfermateriaal is altijd het meest recente op het moment dat de gegevens worden verwerkt, al is dat op het moment van de publicatie soms niet meer het geval. Men kan betreuren dat de cijfers voor Vlaanderen over de jongeren tussen 0 en 17 jaar in huishoudens zonder kostwinner ontbreken, maar die heeft de SERV jammer genoeg niet. Sommige andere zijn er wel, omdat de Studiedienst van de Vlaamse Regering bepaalde indicatoren herberekent voor Vlaanderen. Die herberekening voert de SERV dus niet zelf uit.

De raad gebruikt bestaande cijfers die valabel worden geacht. Daarom ook worden sommige enquêtes, over logistiek bijvoorbeeld, met enige schroom gehanteerd. Enquêtemateriaal dat niet afkomstig is van internationale instellingen als bv. Eurostat, Wereldbank en OESO wordt slechts zelden gebruikt.

De heer Dethée bevestigt de opmerking van de heer Van den Heuvel over energie-intensiteit. De hoge Vlaamse score in vergelijking met de rest van Europa vindt wellicht zijn verklaring in de aanwezigheid van het chemiecomplex in de Antwerpse haven.

Het klopt dat het boek bevestigt wat stilaan gemeengoed is, zoals hetzelfde lid opmerkte. Maar dat is misschien niet zo slecht. De achterliggende bekommernis is het vermijden dat zelfgenoegzaamheid zich installeert in Vlaanderen. Daarom wordt gewezen op de domeinen waarin Vlaanderen het niet zo goed doet. De SERV wil Vlaanderen vergelijken met de best presterenden.

Levenslang leren zit wel degelijk in het rapport. Op dat gebied doet Vlaanderen het niet zo goed. Met 11 percent neemt het een middenpositie in.

De SERV stelt samen met de heer Van Rompuy vast dat de investeringsquote op 19 percent ligt. De 'total entrepreneurial activity ratio' zegt iets over een heel beperkt deel, met name de starters. Daarnaast zijn er de blijvers en de groeiers, merkt de spreker op. Daar zit Vlaanderen wel wat beter. Het zal dan ook van hen moeten komen.

De heer *Van Rompuy* herhaalt zijn redenering dat de goede totaalcijfers verklaard moeten worden door een middengroep die het heel goed deed de laatste jaren, want de toename van de investeringsquote

kwam noch uit het buitenland noch van de starters. De heer *Dethée* maakt dezelfde deductie.

Op de vraag van de heer Van Goethem over de regionale cijfers antwoordt de heer Dethée dat de SERV keek naar de belastingdruk op verschillende domeinen. De verdeling van de belastingopbrengst over verschillende regio's werd niet opgenomen, noch voor België noch voor andere landen. In casu de vraag was de bedoeling om de positie van Vlaanderen op het vlak van vennootschapsbelasting te kunnen vergelijken met bijvoorbeeld Nederland, het Verenigd Koninkrijk of Zweden. In Vlaanderen is die regelgeving nu eenmaal federaal vastgelegd.

De heer *Knaepen* stelt vast dat Vlaanderen een inhaalbeweging heeft gemaakt op het vlak van innovatie, maar merkt tegelijk op dat die niet mag overschat worden. Vlaanderen begon immers op een laag niveau, terwijl andere landen al veel verder stonden. De positie is thans nog altijd middelmatig. Landen als ondermeer Zweden, die al aan de top stonden wat betreft overheidsuitgaven per capita voor O&O, deden een bijkomende inspanning die nog hoger ligt dan de Vlaamse. De kloof werd de laatste jaren dus nog groter. Hetzelfde geldt voor Frankrijk. De spreker wijst erop dat de 3-procentnorm van Barcelona moeilijk zal te halen zijn binnen het bestaande kader.

De heer *Peumans* wil graag weten of de Waalse pendant van de SERV, de CESW, een soortgelijk verslag publiceert. De heer *Dethée* antwoordt ontkennend.

Tot slot nodigt de *voorzitter* de fracties uit om een keuze te maken uit de thema's, die de commissie dan samen met de SERV nader kan uitdiepen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Koen

VAN DEN HEUVEL

Trees

MERCKX-VAN GOEY